

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев1 37/2021

03.11.2021. године

Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Споменке Зарић, чланова већа, у предмету предлагача АА из ..., ради заштите права на суђење у разумном року, у поступку по жалби предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Београду Р4и 31/16 од 30.05.2016. године, у седници одржаној 03.11.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

Предлагачу се одређује примерена накнада за повреду права на суђење у разумном року у износу од 50.000,00 динара који износ ће му се исплатити из буџетских средстава Републике Србије одређених за рад судова у року од три месеца, рачунајући од дана подношења захтева предлагача за исплату.

Образложење

Предлагач АА је 12.08.2013. године Уставном суду Републике Србије поднео уставну жалбу због повреде права на суђење у разумном року и повреде права на имовину у предмету Трећег основног суда у Београду И 12890/11 (раније предмет Првог основног суда у Београду И 12890/11, а пре тога предмет Четвртог општинског суда у Београду И 7993/2007). Уставни суд је због почетка примене Закона о изменама и допунама Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 101/13), предмет доставио Апелационом суду у Београду, који је решењем Р4 р 339/14 од 16.09.2014. године списе предмета уступио на надлежност Вишем суду у Београду, као суду надлежном за одлучивање о захтеву предлагача за заштиту права на суђење у разумном року. Виши суд у Београду је прибавио списе предмета Трећег основног суда у Београду И 12890/11, па је анализирајући дужину трајања поступка пред тим судом, решењем Р4 и 31/16 од 30.05.2016. године утврдио да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у поступку пред Трећим основним судом у Београду и наложио том суду да у што краћем року оконча поступак у предмету И 12890/11.

Против наведеног решења предлагач је изјавио жалбу, незадовољан због тога што му није досуђена новчана накнада због утврђене повреде права на суђење у разумном року.

Врховни касациони суд је донео решење Ржг.1008/16 од 07.09.2016.године, којим је жалбу одбио као неосновану.

Наведено решење Врховног касационог суда је поништено одлуком Уставног суда Републике Србије Уж-3443/2017 од 09.07.2021. године и одређено да се донесе нова одлука о жалби изјављеној против решења Вишег суда у Београду Р4 и 31/16 од 30.05.2016. године. У уставној жалби предлагач је тражио накнаду нематеријалне штете због повреде права на суђење у разумном року и исплату новчаних потраживања из радног односа. Наведеном одлуком Уставног суда предлагачу је утврђена повреда права на имовину у означеном извршном поступку и утврђено право на накнаду материјалне штете и висина накнаде материјалне штете која се исплаћује на терет буџетских средстава. Преостало је да се одлучи о накнади нематеријалне штете због утврђене повреде права на суђење у разумном року у истом извршном поступку.

Одлучујући о жалби предлагача на основу члана 86 став 3. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 116/08... 103/13), Врховни касациони суд је испитао побијано решење применом члана 386. у вези члана 402. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14) на основу члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник РС“ број 25/82 ... „Службени гласник РС“ број 55/14), који се примењује на основу члана 8в Закона о уређењу судова, па је нашао да је жалба основана.

У поступку доношења побијаног решења није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 372. став2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које се у поступку по жалби пази по службеној дужности.

Према чињеницама које су утврђене у решењу Вишег суда у Београду Р4 и 31/16 од 30.05.2016. године, предлагач је у својству извршног повериоца 11.06.2007. године поднео предлог за извршење ради наплате зараде, по којем је донето решење о извршењу 02.08.2007. године и закључком суда од 14.08.2007. године наложено да НБС спроведе поступак принудне наплате. Жалба извршног дужника ДП “Телеоптик - жироскоп“ из Земуна је одбијена решењем другостепеног суда од 28.09.2007. године, али извршење није спроведено, о чему је суду у више наврата достављан извештај НБС, почев од извештаја од 29.11.2007. године да се решење о извршењу не спроводи јер за дужника постоји налог за прекид поступка извршења Агенције за приватизацију РС, извештаја о рачунима у блокади и о донетој одлуци о реструктурирању, а поводом које је решењем суда од 09.07.2009. године прекинут поступак принудне наплате, па у 2011. години на захтев извршног повериоца донето решење да се наставља поступак извршења. У настављеном поступку суд је упућивао дописе да НБС спроведе извршење преносом средстава са рачуна извршног дужника, али пренос није извршен, због блокаде рачуна, односно зато што на рачунима извршног дужника није било прилива средстава, те је у таквој ситуацији на предлог повериоца путем истраживања о рачуну преко којег се врше новчане трансакције, у фебруару 2016. године суд прибавио извештај да су у пословној банци отворени рачуни као наменски на основу закључка Владе РС од 03.11.2011. године којим је дефинисано да се новчана средства привредних друштава која се користе за реализацију послова од интереса за систем одбране, изузму од принудног извршења.

Код изнетог о току, трајању и садржини поступка покренутог ради принудне наплате потраживања из радног односа, Виши суд је ценио да дужина

трајања извршног поступка не испуњава захтев разумног рока, да предлагач није допринео да поступак дуже траје, значај поступка наплате потраживања зараде као извора егзистенције, па је усвојио захтев за утврђење о повреди права на суђење у разумном року и наложио убрзање поступка, а требало је и да предлагачу досуди накнаду због повреде права на суђење у разумном року. Одредбом члана 8б став 1. Закона о уређењу судова, прописано је да ако непосредно виши суд утврди да је захтев подносиоца основан, може одредити примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року и одредити рок у коме ће нижи суд окончати поступак у коме је учињена повреда права на суђење у разумном року. Међутим, првостепени суд није побијаним решењем предлагачу одредио примерену накнаду из разлога што ни у уставној жалби, а ни касније предлагач није определио износ који по овом основу захтева. Изнето становиште првостепеног суда је погрешно.

Наиме, поступак за утврђење повреде права на суђење у разумном року у овом случају покренут је подношењем уставне жалбе од стране предлагача. С обзиром да је захтев за накнаду штете постављен истовремено са подношењем уставне жалбе, те да је подносилац уставне жалбе имао легитимно очекивање да се о овом захтеву одлучи, то се и по оцени Врховног касационог суда о таквом захтеву морало одлучити. У својој пракси, у више одлука, Уставни суд сматра да су уставне жалбе уредне иако захтев ради накнаде нематеријалне штете није опредељен. Због тога је предлагач имао легитимно очекивање да је и после преноса надлежности са Уставног на редован суд захтев довољно одређен (одредив).

Недостатак у виду неопредељене висине накнаде штете првостепени суд је могао отклонити враћањем на уређење поднеска предлагачу са циљем да поднесак исправи. С обзиром да предлагач не може трпети штетне последице пребацивања надлежности за одлучивање о повреди права на суђење у разумном року са Уставног суда на редовне судове, Врховни касациони суд је предлагачу одмерио правичну накнаду од 50.000,00 динара имајући у виду дужину трајања поступка, значај предмета за предлагача и околност да предлагач није допринео дугом трајању поступка. Досуђени износ накнаде представља примерену сатисфакцију предлагачу, којом се уз изречену меру убрзања поступка остварује сврха која њом треба и да се постигне.

На основу члана 401. тачка 3. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић